

Република Србија
ВРХОВНИ КАСАЦИОНИ СУД
Рев2 2752/2020
27.05.2021. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

Врховни касациони суд, у већу састављеном од судија: Слађане Накић Момировић, председника већа, Добриле Страјина и Марине Милановић, чланова већа, у парници из радног односа тужиле АА из ..., чији је пуномоћник Иван Лепојевић, адвокат из ..., против туженог Дома здравља из ..., чији су пуномоћници Александар Куљак и Наташа Куљак, адвокати из ..., ради поништаја решења о отказу уговора о раду, одлучујући о ревизији туженог, изјављеној против пресуде Апелационог суда у Нишу Гж1 1853/2019 од 27.11.2019. године, на седници одржаној 27.05.2021. године, донео је

ПРЕСУДУ

ОДБИЈА СЕ као неоснована ревизија туженог, изјављена против пресуде Апелационог суда у Нишу Гж1 1853/2019 од 27.11.2019. године.

ОДБИЈА СЕ као неоснован захтев тужиле за накнаду трошкова на име одговора на ревизију.

Образложење

Основни суд у Прокупљу, пресудом П1 237/18 од 09.05.2019. године, усвојио је тужбени захтев тужиле, тако што је поништио као незаконито решење туженог број .. од 24.12.2015. године, којим је тужилци отказан уговор о раду број .. од 09.08.2011. године, због престанка потребе за њеним радом и наложио туженом да врати тужилцу на рад и распореди на радно место које одговара њеној стручној спреми и радним способностима и призна јој сва права из радног односа која јој по закону припадају, све у року од осам дана од дана пријема писаног отправка пресуде, под претњом принудног извршења. Обавезао је туженог да накнади тужилци трошкове парничног поступка у износу од 180.000,00 динара, све у року од осам дана од дана пријема писаног отправка пресуде под претњом принудног извршења.

Апелациони суд у Нишу, пресудом Гж1 1853/2019 од 27.11.2019. године, одбио је као неосновану жалбу туженог и потврдио пресуду Основног суда у Прокупљу П1 237/18 од 09.05.2019. године.

Против правноснажне пресуде донете у другом степену, тужени је благовремено изјавио ревизију, због битне повреде одредаба парничног поступка и погрешне примене материјалног права.

Тужилја је поднела одговор на ревизију.

Врховни касациони суд је испитао побијану пресуду на основу члана 408. Закона о парничном поступку – ЗПП („Службени гласник РС“ бр. 72/11, 49/13 - УС, 74/13 – УС, 55/14 и 87/18) и утврдио да ревизија туженог није основана.

У проведеном поступку није учињена битна повреда одредаба парничног поступка из члана 374. став 2. тачка 2. ЗПП, на коју овај суд пази по службеној дужности, на основу члана 408. ЗПП. У ревизији се указује на битну повреду одредаба парничног поступка из члана 8. ЗПП учињену од стране нижестепених судова. Међутим, због наведене битне повреде одредаба парничног поступка из члана 8. ЗПП, а у вези члана 374. став 1. ЗПП учињене у поступку пред првостепеним судом, ревизија се не може изјавити, сходно одредбама члана 407. став 1. тачка 1. – 3 ЗПП. Према оцени овог суда, наведена битна повреда одредаба парничног поступка из члана 8. ЗПП није учињена у поступку пред другостепеним судом, па се у том делу наводима ревизије не доводи у сумњу законитост и правилност побијане пресуде.

Према утврђеном чињеничном стању, тужилја је засновала радни однос код туженог на неодређено време на радном месту доктора стоматологије, уговором о раду од 01.08.2011. године. Тужилји је радни однос престао 31.12.2015. године, на основу оспореног решења од 24.12.2015. године, због престанка потребе за њеним радом. Оспорено решење је донето на основу поступка иницираног од стране Министарства здравља, у складу са претходном одлуком Владе Републике Србије, којом је био утврђен максималан број запослених у здравственим установама, због чега је тужени као основ за утврђење вишка запослених 14.08.2018. године усвојио кадровски план, којим је утврдио мањи број извршилаца, који обављају послове за потребе обавезног социјалног осигурања. Министарство је доставило туженом закључак Владе од 02.10.2015. године о потреби рационализације броја запослених у стоматолошким службама здравствених установа, заједно са критеријумима за утврђивање вишка запослених у стоматологији, утврђених од старне репрезентативних синдиката здравствених радника на нивоу државе. У складу са Планом, тужени је 17.11.2015. године донео Правилник о измени и допуни Правилника о организацији и систематизацији послова и на основу новог Правилника 25.11.2015. године је донео Одлуку о утврђивању вишка запослених у Служби за стоматолошку заштиту, за чијим је радом престала потреба услед економских и организационих промена, односно смањења обима посла. Одлуком је утврђено да је новим Правилником број извршилаца у служби са 38 смањен на 32, да се у анкети један запослени изјаснио за добровољни престанак радног односа, да су две стоматолошке сестре премештене у друге радне јединице туженог на пословима медицинске сестре, а да су преостали запослени, доктори стоматологије изложени конкуренцији применом Одлуке о утврђивању критеријума и осталих услова за проглашење вишка запослених (која није достављена). На основу бодовања броја пружених стоматолошких услуга и вредности фактурисаних услуга у 2013. и 2014. години, тужилја је са још два запослена остварила најмање бодова. Како је тужилја знатан део тог периода, услед рађања детета ...2014. године одсуствовала са рада, као основица за вредновање резултата њеног рада је узета

просечна вредност остварених резултата свих запослених доктора стоматологије (тужба је поднета 22.02.2016. године).

Полазећи од утврђеног чињеничног стања, нижестепени судови су правилно применили материјално право, када су оспорено решење о престанку радног односа тужиљи отказом уговора о раду, поништили као незаконито и наложили туженом да врати тужиљу на рад и признају јој сва права из радног односа која јој по закону припадају, из разлога, што тужени није пружио доказ о томе да ли је Правилник о измени и допуни Правилника о организацији и систематизацији послова објављен на огласној табли туженог и када је ступио на снагу. Затим, што тужени није пружио ни доказ о томе да је сагласно члану 19. Закона о начину одређивања максималног броја запослених у јавном сектору („Службени гласник РС“ број 68/15 и 85/15) затражио и добио сагласност надлежног министарства, што је била његова обавеза и да није понудио доказе о томе да је применио критеријуме наложене од Министарства здравља као обавезне за здравствене установе, нарочито везано за чињеницу да је тужиља мајка детета до две године старости и да остварује укупан месечни приход по члану домаћинства мањи од минималне зараде.

У спору из радног односа, суд, законитост оспореног решења цени са становишта правилне примене материјалног права, повреде правила поступка и чињеничног стања из оспореног решења.

Одредбом члана 179. став 5. тачка 1. Закона о раду („Службени гласник РС“ бр. 24/05, 61/05, 54/09, 32/13 и 75/14) је прописано да, запосленом може да престане радни однос ако за то постоји оправдан разлог који се односи на потребе послодавца и то: ако услед технолошких, економских или организационих промена престане потреба за обављањем одређеног посла или дође до смањења обима посла.

Одредбама члана 153. – 160. Закона о раду је прописан поступак решавања вишка запослених.

Према образложењу оспореног решења о отказу уговора о раду донетог на основу одредбе члана 179. став 5. тачка 1. и члана 158. Закона о раду, Одлуком број .. од 25.11.2015. године, запослени са најмањим бројем бодова проглашени су за вишак запослених у Служби за стоматолошку здравствену заштиту, међу којима је и АА, доктор стоматологије, да запосленој није могао да се обезбеди други посао у Дому здравља у ... у складу са стручном спремом као и да јој је исплаћена отпремнина утврђена у складу са чланом 158. и 159. Закона о раду.

Оспорено решење о престанку радног односа тужиљи отказом уговора о раду не садржи јасне разлоге о начину на који је тужени утврдио да је тужиља као запослена вишак, с обзиром на то да у образложењу оспореног решења нису образложени разлози о примењеним критеријумима и броју бодова запослених на основу којих се смањује број извршилаца.

Одредбом члана 2. Критеријума за утврђивање вишка запослених у стоматологији је предвиђено да при проглашењу вишка запослених у стоматологији, у складу са критеријумима утврђеним Програмом решавања вишка запослених, обезбедиће се да најпре престане радни однос запосленима: 1) који добровољно прихвате да им престане радни однос; 2) који у календарској години испуњавају или

којима до испуњавања првог услова за остваривање права на пензију (старосну) недостаје до две године, у складу са прописима о пензијско-инвалидском осигурању и 3) који имају најмању оцену применом критеријума из члана 5. овог предлога. Одредбама члана 5. истих је предвиђено да, при предлагању и утврђивању запослених за чијим је радом престала потреба примењиваће се критеријуми и то: 1) резултати рада који се утврђују на основу броја извршених услуга (30% од оцене) и вредност извршених услуга (30% од оцене) и 2) година остварених у радном односу код послодавца (40% оцене). Одредбом члана 6. истих критеријума да, ако запослени имају једнаке оцене из члана 5. примениће се критеријуми и то: 1) предност имају запослених са одговарајућом школском спремом за послове које обављају, 2) број деце, при чему предност има запослени који има више деце до 26 година старости, према којима имају обавезу издржавања и 3) ако су код послодавца запослена оба члана породичног домаћинства не могу бити проглашени технолошким вишком. Одредбом члана 7. истих је предвиђено да, изузетно, запосленој жени са дететом до две године живота, самохраном родитељу, усвојоцу или стараоцу малолетног детета, чији је укупни месечни приход по члану домаћинства до висине минималне зараде без његове сагласности не може престати радни однос услед технолошких, економских или организационих промена.

Како је тужилца и мајка детета рођеног ...2014. године, односно у моменту доношења оспореног решења имала и дете старости до две године, које јој је поверено ради вршења самосталног родитељског права и висина укупног месечног прихода по члану домаћинства је била мања од минималне зараде (према образложењу првостепене пресуде), то без сагласности тужилце није јој могао престати радни однос отказом уговора о раду на основу члана 7. Критеријума за одређивање вишка запослених у стоматологији.

Према томе, како је оспорено решење о престанку радног односа тужилци незаконито, то је правилна и одлука којом је обавезан тужени да врати тужилцу на рад у смислу одредбе члана 191. став 1. Закона о раду.

Нису од утицаја на другачију одлуку овог суда наводи ревизије у погледу враћања тужилце на рад, којима се указује и да ако има пропуста у процедури, а разлог за отказ постоји, да захтев за реинтеграцију није основан и да је погрешно примењен члан 191. Закона о раду, с обзиром на то да је оспорено решење о престанку радног односа тужилци незаконито, да је одлука о враћању тужилце на рад донета на њен захтев, у смислу одредбе члана 191. став 1. Закона о раду, посебно што тужилци као самохраном родитељу детета до две године, чији је укупни месечни приход по члану домаћинства до висине минималне зараде, без њене сагласности није могао престати радни однос према одредби члана 7. Критеријума за утврђивање вишка запослених у стоматологији.

При томе, није неопходно даље детаљно образлагати ову пресуду којом се ревизија одбија као неоснована, већ се тужени као ревидент упућује на образложење побијане пресуде, да се непотребно не би понављало, у смислу одредбе члана 414. став 2. ЗПП.

Како трошкови на име одговора на ревизију нису били потребни ради вођења парнице, то је одбијен као неоснован захтев тужилце за накнаду трошкова на име одговора на ревизију, на основу одредбе члана 154. став 1. ЗПП.

Из изнетих разлога, Врховни касациони суд је на основу одредбе члана 414. став 1. члана 165. став 1. ЗПП, одлучио као у изреци.

**Председник већа-судија
Слађана Накић Момировић,с.р.**

**За тачност отправка
управитељ писарнице
Марина Антонић**